Chương 2: TÌM KIẾM
SEARCHING TECHNIQUES

Nội dung

- 1. Khái quát về tìm kiếm
- 2. Tìm tuyến tính (Linear Search)
- 3. Tìm nhị phân (Binary Search)

Khái quát về tìm kiểm

- Tìm kiếm là quá trình tìm một phần tử dữ liệu có một thành phần khóa (Key), có kiểu dữ liệu là T nào đó, các thành phần còn lại là thông tin (Info) liên quan đến phần tử dữ liệu đó cần thỏa mãn điều kiện tìm kiếm.
- Mỗi phần tử dữ liệu có cấu trúc dữ liệu như sau:

```
typedef struct DataElement
{     T     Key;
     InfoType Info;
```

} DataType;

Ví du:

Tìm kiếm một sinh viên trong lớp Tìm kiếm một tập tin, thư mục trong n

Việc tìm kiếm một phần tử có thể diễn ra trên một dãy/mảng (tìm kiếm nội) hoặc diễn ra trên một tập tin/ file (tìm kiếm ngoại).
Chương 3: Tìm kiếm

Khái quát về tìm kiếm

- Các giải thuật tìm kiếm nội:
 - Tìm kiếm tuyến tính (Linear Search) hay còn gọi là tìm kiếm tuần tự (Sequential Search)
 - Tìm kiếm nhị phân (Binary Search)

Nội dung

- 1. Khái quát về tìm kiếm
- 2. Tìm tuyến tính (Linear Search)
- 3. Tìm nhị phân (Binary Search)

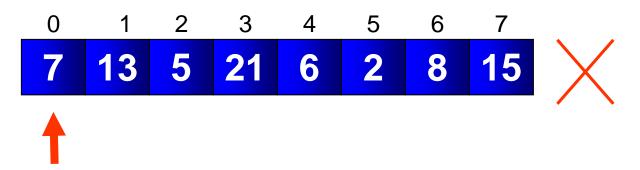
Ý tưởng:

- Bắt đầu từ phần tử đầu tiên của danh sách, so sánh lần lượt từng phần tử của danh sách với giá trị X cần tìm
 - Nếu có phần tử bằng X, thuật toán dừng lại (thành công)
 - Nếu đến cuối danh sách mà không có phần tử nào bằng X, thuật toán dừng lại (không thành công)
 - If we find a match, the search terminates successfully by returning the index of the element
 - If the end of the list is encountered without a match, the search terminates unsuccessfully

Thuật toán:

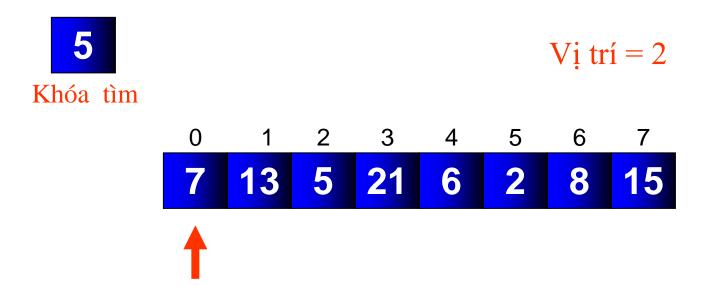
- Thuật toán:
 - B1: i = 10//Duyệt từ đầu mảng
 - B2: A[i] # X AND i<= N //Nếu chưa tìm thấy và cũng chưa duyệt hết mảng</p>
 - B2.1: i++
 - B2.2: Lặp lại B2
 - B3: IF i <= N</p>
 - Tìm thấy tại vị trí i
 - B4: ELSE
 - Không tìm thấy phần tử có giá trị X
 - B5: Kết thúc

Không tìm thấy

Số lần so sánh: 8

Tìm thành công

Số lần so sánh: 3

```
void LinearSearch (int list[], int n, int key) {
  int flag = 0; // giả sử lúc đầu chưa tìm thấy
  for(int i=0; i<n; i++)
       if (list[i] == key) {
             cout <<"found at position" << i;
             flag =1; // tìm thấy
             break;
  if (flaq == 0)
       cout<<"not found";
```

```
int Isearch(int list[], int n, int key)
  int find= -1;
  for(int i=0; i<n; i++)
       if (list[i] == key)
               find = i;
               break;
  return find;
```

```
print("1.Tìm kiếm tuyến tính")
 1
    def linear search(a,x):
        #Duyệt qua từng phần tử của danh sách a
        for i in range(len(a)):
            #So sánh phần tử đang xét với giá trị cần tìm kiếm x
            if a[i]==x:
                 #Trả về vị trí của phần tử tìm thấy
                 return i
        #Nếu đã duyệt qua toàn bộ danh sách mà không tìm thấy giá tri cần tìm kiếm,
        # trả về giá tri không tìm thấy
11
        return -1
12
    a=[10,30,20,45,67,32,15,90,86,120]
    print(a)
13
    print("Nhập giá trị cần tìm")
14
    x =int(input())
15
    kq =linear search(a,x)
    if kq==-1:
17
18
        print("Không tìm thấy giá trị",x)
19
    else:
20
        print("Giá tri ",x,"được tìm thấy tại vị trí",kq)
```

Tìm kiếm tuyến tính

Phân tích thuật toán:

- □ Trường hợp tốt nhất khi phần tử đầu tiên của mảng có giá trị bằng X:
 - □ Số phép gán: Gmin = 1
 - Số phép so sánh: Smin = 2 + 1 = 3
- Trường hợp xấu nhất khi không tìm thấy phần tử nào có giá trị bằng X:
 - Số phép gán: Gmax = 1
 - Số phép so sánh: Smax = 2N+1
- Trung bình:
 - □ Số phép gán: Gavg = 1
 - Số phép so sánh: Savg = (3 + 2N + 1) : 2 = N + 2

Phân tích, đánh giá thuật toán

Trường hợp	Số lần so sánh	Giải thích
Tốt nhất	1	Phần tử đầu tiên có giá trị x
Xấu nhất	n	Phần tử cuối cùng có giá trị x
Trung bình	n/2	Giả sử xác suất các phần tử trong mảng nhận giá trị x là như nhau.

 Vậy giải thuật tìm tuyến tính có độ phức tạp tính toán cấp n: T(n) = O(n)

Tìm kiếm tuyến tính

🖎 Nhận xét:

- Giải thuật tìm tuyến tính không phụ thuộc vào thứ tự của các phần tử trong danh sách, do vậy đây là phương pháp tổng quát nhất để tìm kiếm trên một danh sách bất kỳ.
- Một thuật toán có thể được cài đặt theo nhiều cách khác nhau, kỹ thuật cài đặt ảnh hưởng đến tốc độ thực hiện của thuật toán.

Nội dung

- 1. Khái quát về tìm kiếm
- 2. Tìm tuyến tính (Linear Search)
- 3. Tìm nhị phân (Binary Search)

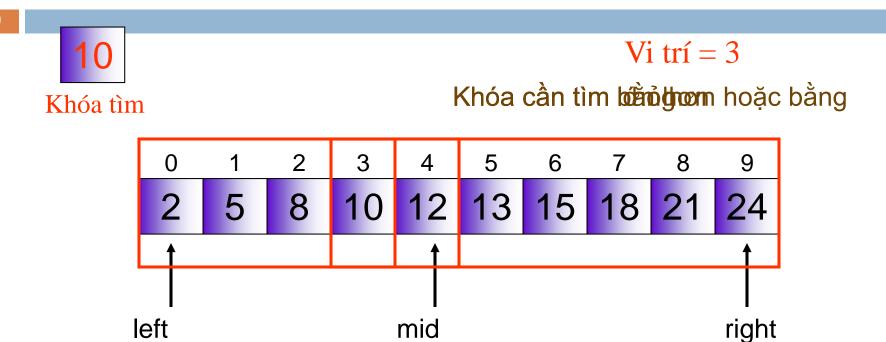
Diều kiện:

□ Danh sách phải được sắp xếp trước $a[i-1] \le a[i] \le a[i+1]$

Ý tưởng:

- So sánh giá trị muốn tìm X với phần tử nằm ở vị trí giữa của danh sách:
 - Nếu bằng, tìm kiếm dừng lại (thành công)
 - Nếu X lớn hơn thì tiếp tục tìm kiếm ở phần danh sách bên phải phần tử giữa
 - Nếu X nhỏ hơn thì tiếp tục tìm kiếm ở phần danh sách bên trái
 phần tử giữa
- We compare the element with the element placed approximately in the middle of the list
 - If a match is found, the search terminates successfully
 - Otherwise, we continue the search for the key in a similar manner either in the upper half or the lower half
 Chương 3: Tìm kiếm

Thuật toán: B1: Left = 0, Right = n-1B2: Mid = (Left + Right)/2 // lấy vị trí cận giữa B3: So sánh X với A[Mid], có 3 khả năng xảy ra: ■ A[Mid] = X // tìm thấy. Dừng thuật toán ■ A[Mid] > X Right = Mid-1 // Tiếp tục tìm trong dãy A[0]... A[Mid-1]■ A[Mid] < X</p> Left = Mid+1 // Tiếp tục tìm trong dãy A[Mid+1]... A[Right] B4: Nếu (Left <= Right) // Còn phần tử chưa xét Lặp lại B2 Ngược lai: Kết thúc

Tìm thấy

Số lần so sánh: 4

```
void BSearch (int list[], int n, int key)
  int left, right, mid, flag = 0;
  left = 0; right = n-1;
  while (left <= right)</pre>
       mid = (left + right)/2;
        if( list[mid] == key)
            cout<<"found:"<< mid;
                flag =1; // đánh dấu tìm thấy
                break;
        else if (list[mid] < key) left = mid +1;
             right = mid -1;
        else
  if (flag == 0)
        cout<<"not found";
```

Không đệ quy

```
Đê quy
int BSearch_Recursion (int list[], int key, int left, int right)
  if (left <= right)</pre>
        int mid = (left + right)/2;
        if (key == list[mid])
                 return mid; // trả về vị trí tìm thấy key
        else if (key < list[mid])</pre>
                 return BSearch_Recursion (list, key, left, mid-1);
        else return BSearch_Recursion (list, key, mid+1, right);
  else return -1; // không tìm thấy
```

```
print("2.Tìm kiếm nhị phân ")
22
    def binary search(a,x):
23
        #Thiết lập các chỉ mục ban đầu
24
25
        low = 0
26
        high = len(a)-1
27
        mid=0
28
        #Duyệt qua mảng để tìm kiếm phần tử x
29
        while low<=high:
            mid = (high + low)//2
             #Kiểm tra xem phần tử có ở giữa không
31
32
             if a[mid] <x:
                 low = mid + 1
             #Kiểm tra xem phần tử có ở giữa không
35
             elif a[mid]>x:
                 high =mid-1
36
             #Nếu phần tử được tìm thấy ở giữa thì trả về vi trí đó
37
             else:
38
                 return mid
        #Nếu không tìm thấy phần tử trong mảng, trả về -1
40
41
        return -1
                                                                  Chương 3: IIm kiếm
```

```
#Kiểm tra
42
    a= 10,30,20,45,67,32,15,90,86,120
43
44
    print(a)
45
    print("Nhập giá trị cần tìm")
46
    x =int(input())
    kq =binary search(a,x)
47
48
    if kq==-1:
         print("Không tìm thấy giá trị",x)
49
50
    else:
         print("Giá tri ",x,"được tìm thấy tại vị trí",kq)
51
                                                   Chương 3: Tìm kiếm
```

- □ Phân tích thuật toán đệ quy:
- Trường họp tốt nhất khi phần tử ở giữa của mảng có giá trị bằng
 X:
 - □ Số phép gán: Gmin = 1
 - □ Số phép so sánh: Smin = 2
- □ Trường hợp xấu nhất khi không tìm thấy phần tử nào có giá trị bằng X:
 - Số phép gán: $Gmax = log_2N + 1$
 - Số phép so sánh: $Smax = 3log_2N + 1$
- □ Trung bình:
 - Số phép gán: $Gavg = \frac{1}{2} log_2 N + 1$
 - Số phép so sánh: Savg = $\frac{1}{2}(3\log_2 N + 3)$

Phân tích, đánh giá thuật toán:

Trường hợp	Số lần so sánh	Giải thích
Tốt nhất	1	Phần tử giữa của mảng có giá trị x
Xấu nhất	log ₂ n	Không có x trong mảng
Trung bình	log ₂ (n/2)	Giả sử xác suất các phần tử trong mảng nhận giá trị x là như nhau

Vậy giải thuật tìm nhị phân có độ phức tạp tính toán cấp n: T(n) = O(log₂n)

Thuật toán không đệ quy:

- B1: First = 1, Last = N
- □ B2: IF (First > Last)
 - B2.1: Không tìm thấy
 - B2.2: Thực hiện Bkt
- B3: Mid = (First + Last)/ 2
- $\square \quad \mathsf{B4:} \ \mathsf{IF} \ (\mathsf{X} = \mathsf{M}[\mathsf{Mid}])$
 - B4.1: Tìm thấy tại vị trí Mid
 - B4.2: Thực hiện Bkt
- B5: IF (X < M[Mid])</p>
 - B5.1: Last = Mid 1
 - B5.2: Lặp lại B3
- B6: IF (X > M[Mid])
 - B6.1: First = Mid + 1
 - B6.2: Lặp lại B3
- Bkt: Kết thúc

```
int BinarySearch(int a[],int n,int x )//Không đệ qui
{
  int first =0, last = n-1, mid;
  while (first <= last)</pre>
      mid = (first + last)/2;
      if (x == a[mid]) return mid; //Tim thấy x tại mid
      if (x<a[mid]) last = mid -1;</pre>
                   first = mid +1;
      else
  return -1; // trong dãy không có x
```

Phân tích thuật toán không đệ quy:

- Trường hợp tốt nhất khi phần tử ở giữa của mảng có giá trị bằng X:
 - □ Số phép gán: Gmin = 3
 - □ Số phép so sánh: Smin = 2
- □ Trường hợp xấu nhất khi không tìm thấy phần tử nào có giá trị bằng **X**:
 - □ Số phép gán: $Gmax = 2log_2N + 4$
 - \square Số phép so sánh: Smax = $3\log_2 N + 1$
- Trung bình:
 - \square Số phép gán: Gavg = $\log_2 N + 3.5$
 - Số phép so sánh: $Savg = \frac{1}{2}(3log_2N + 3)$

□ Đánh giá giải thuật:

Trường hợp	Số lần so ấnh	Giải thích
Tốt nhất	1	Phần tử giữa của mảng cĩ gấ trị x
Xấu nhất	$\log_2 n$	Khơng cĩ x trong mảng
Trung bình	$\log_2(n/2)$	Giả sử xác suất các phần tử trong mảng nhận giá trị x là như nhau

□ Giải thuật tìm nhị phân có độ phức tạp tính toán cấp log_n:

$$T(n) = O(\log_2 n)$$

Nhận xét:

- □ Giải thuật tìm nhị phân dựa vào quan hệ giá trị của các phần tử mảng để định hướng trong quá trình tìm kiếm, do vậy chỉ áp dụng được cho những dãy đã có thứ tự.
- □ Giải thuật tìm nhị phân tiết kiệm thời gian hơn rất nhiều so với giải thuật tìm tuần tự do

Tnhị
$$_{phân}(n) = O(\log_2 n) < Ttuần_{tự}(n) = O(n).$$

Các thuật toán đệ quy có thể ngắn gọn song tốn kém bộ nhớ để ghi nhận mã lệnh chương trình (mỗi lần gọi đệ quy) khi chạy chương trình, do vậy có thể làm cho chương trình chạy chậm lại. Trong thực tế, khi viết chương trình nếu có thể chúng ta nên sử dụng thuật toán không đệ quy.

Nhận xét:

- Khi muốn áp dụng giải thuật tìm nhị phân cần phải xét đến thời gian sắp xếp dãy số để thỏa điều kiện dãy số có thứ tự. Thời gian này không nhỏ, và khi dãy số biến động cần phải tiến hành sắp xếp lại => khuyết điểm chính cho giải thuật tìm nhị phân.
- □ Cần cân nhắc nhu cầu thực tế để chọn một trong hai giải thuật tìm kiếm trên sao cho có lợi nhất.

Hàm tìm kiếm bisect và insort trong Python

- Trong Python, hàm tìm kiếm nhị phân có sẵn được gọi là bisect. Hàm này cho phép tìm kiếm một giá trị trong một danh sách đã được sắp xếp theo thứ tự tăng dần và trả về vị trí của giá trị đó trong danh sách.
- Cú pháp:

Bisect(list, value, lo=0, hi =len(list))

- List: danh sách cần tìm kiếm giá trị đã được sắp xếp theo thứ tự tang dần
- Value: giá trị cần tìm kiếm
- Lo: là chỉ số bắt đầu tìm kiếm trong danh sách mặc định là 0
- hi: là chỉ số kết thúc tìm kiếm trong danh sách mặc định là độ dài của danh sách.

- Hàm bisect sẽ trả về vị trí đầu tiên trong danh sách mà giá trị cần tìm kiếm có thể được chèn vào mà vẫn giữ được thứ tự tăng dần của danh sách.
- Ngoài ra, Python còn có hàm insort để chèn một giá trị vào danh sách đã được sắp xếp theo thứ tự tăng dần và vẫn giữ được thứ tự tăng dần của danh sách. Hàm insort sử dụng bisect để xác định vị trí để chèn giá trị vào danh sách.
- Cú pháp của hàm insort là:
 - insort(list, value, lo=0, hi =len(list)
- Trong đó, các tham số có ý nghĩa tương tự như trong hàm bisect.

- Hàm bisect sẽ trả về vị trí đầu tiên trong danh sách mà Dưới đây là một số ví dụ về cách sử dụng hàm bisect và insort trong Python:
- ví dụ về cách sử dụng hàm bisect
- print("3. Dùng Bisect và inSort")
- from bisect import inSort
- a = [10,30,20,45,67,32,15,90,86,120]
- inSort(a,3)
- print(a)
- inSort(a,0)
- print(a)

Đặt vấn đề

Giả sử chúng ta có một tập tin F lưu trữ N phần tử. Vấn đề đặt ra là có hay không phần tử có giá trị bằng X được lưu trữ trong tập tin F? Nếu có thì phần tử có giá trị bằng X là phần tử nằm ở vị trí nào trên tập tin F?

1. Tìm tuyến tính

a. Ý tưởng:

Lần lượt đọc các phần tử từ đầu tập tin F và so sánh với giá trị X cho đến khi đọc được phần tử có giá trị X hoặc đã đọc hết tập tin F thì kết thúc.

b. Thuật toán:

B1: k = 0

B2: rewind(F) //Về đầu tập tin F

B3: read(F, a) //Đọc một phần tử từ tập tin F

B4: k = k + sizeof(T) // Vị trí phần tử hiện hành (sau phần tử mới đọc)

B5: IF a # X AND !(eof(F))

Lặp lại B3

B6: IF (a = X)

Tìm thấy tại vị trí k byte(s) tính từ đầu tập tin

B7: ELSE

Không tìm thấy phần tử có giá trị X

B8: Kết thúc

```
c. Cài đặt thuật toán:
   long FLinearSearch (char * FileName, T X)
   { FILE * Fp;
                                          while (!eof(Fp))
                                             if (fread(\&a, SOT, 1, Fp) == 0)
      Fp = fopen(FileName, "rb");
                                              break;
     if (Fp == NULL)
                                             k = k + SOT;
        return (-1);
                                             if (a == X)
                                              break;
     long k = 0;
      Ta;
                                             fclose(Fp);
      int SOT = sizeof(T);
                                             if (a == X)
                                              return (k - SOT);
                                             return (-1);
```

39

Tìm kiếm & sắp hiếp ng 3: Tìm kiếm

d. Phân tích thuật toán:

- □ Trường hợp tốt nhất khi phần tử đầu tiên của tập tin có giá trị bằng X:
 - Số phép gán: Gmin = 1 + 2 = 3
 - Số phép so sánh: Smin = 2 + 1 = 3
 - Số lần đọc tập tin: Dmin = 1
- □ Trường hợp xấu nhất khi không tìm thấy phần tử nào có giá trị bằng X:
 - Số phép gán: Gmax = N + 2
 - Số phép so sánh: Smax = 2N + 1
 - Số lần đọc tập tin: Dmax = N
- □ Trung bình:
 - Số phép gán: $Gavg = \frac{1}{2}(N + 5)$
 - Số phép so sánh: Savg = (3 + 2N + 1) : 2 = N + 2
 - Số lần đọc tập tin: $Davg = \frac{1}{2}(N+1)$ 40 Tìm kiếm & sắp tiếm 3: Tìm kiếm

- 2. Tìm kiếm theo chỉ mục (Index Search)
- Một tập tin dữ liệu thường có thêm các tập tin chỉ mục (Index File) để làm nhiệm vụ điều khiển thứ tự truy xuất dữ liệu trên tập tin theo một khóa chỉ mục (Index key) nào đó.
- Mỗi phần tử dữ liệu trong tập tin chỉ mục IDX gồm:

Tập tin chỉ mục luôn luôn được sắp xếp theo thứ tự tăng của khóa chỉ mục.

- 2. Tìm kiếm theo chỉ mục (Index Search)
- a. Ý tưởng:
- Lần lượt đọc các phần tử từ đầu tập tin IDX và so sánh thành phần khóa chỉ mục với giá trị X cho đến khi đọc được phần tử có giá trị khóa chỉ mục lớn hơn hoặc bằng X hoặc đã đọc hết tập tin IDX thì kết thúc.
- Nếu tìm thấy thì ta đã có vị trí vật lý của phần tử dữ liệu trên tập tin dữ liệu F, khi đó chúng ta có thể truy cập trực tiếp đến vị trí này để đọc dữ liệu của phần tử tìm thấy.

- 2. Tìm kiếm theo chỉ mục (Index Search)
- b. Thuật toán:
 - B1: rewind(IDX)
 - B2: read(IDX, ai)
 - B3: IF ai.IdxKey < X AND !(eof(IDX))
 Lặp lại B2
 - B4: IF ai.IdxKey = X

 Tìm thấy tại vị trí ai.Pos byte(s) tính từ đầu tập tin
 - B5: ELSE
 - Không tìm thấy phần tử có giá trị X
 - B6: Kết thúc

```
c. Cài đặt thuật toán:
long IndexSearch (char * IdxFileName, T X)
{ FILE * IDXFp;
    IDXFp = fopen(IdxFileName, "rb");
    if (IDXFp == NULL)
        return (-1);
    IdxType ai;
    int SOIE = sizeof(IdxType);
```

```
c. Cài đặt thuật toán:
   while (!feof(IDXFp))
      if (fread(\&ai, SOIE, 1, IDXFp) == 0)
                  break;
         if (ai.IdxKey >= X)
                  break;
         fclose(IDXFp);
         if (ai.IdxKey == X)
                  return (ai.Pos);
         return (-1);
```

d. Phân tích thuật toán:

- Trường hợp tốt nhất khi phần tử đầu tiên của tập tin chỉ mục có giá trị khóa chỉ mục lớn hơn hoặc bằng X:
 - □ Số phép gán: Gmin = 1
 - Số phép so sánh: Smin = 2 + 1 = 3
 - Số lần đọc tập tin: Dmin = 1
- Trường hợp xấu nhất khi mọi phần tử trong tập tin chỉ mục đều có khóa chỉ mục nhỏ hơn giá trị X:
 - □ Số phép gán: Gmax = 1
 - Số phép so sánh: Smax = 2N + 1
 - Số lần đọc tập tin: Dmax = N
- □ Trung bình:
 - Số phép gán: Gavg = 1
 - Số phép so sánh: Savg = (3 + 2N + 1) : 2 = N + 2
 - Số lần đọc tập tin: Davg = $\frac{1}{2}(N+1)$